

NATUUR Zorgen over bomensterfte in Nationaal Park De Maasduinen in Noord-Limburg

Bladeren van bronsgroene eik kleuren bruin

Sterfte van eiken in De Maasduinen baart beheerder Limburgs Landschap zorgen. De Radbouduniversiteit van Nijmegen deed onderzoek naar het fenomeen.

door **Jan Hensels**

‘**W**aar in ’t bronsgroen eikenhout ’t nachtegaaltje zingt’, luiden de welbekende eerste regels van het Limburgs volkslied. Het aantal nachtegalen in de provincie neemt al langere tijd af. In delen van Limburg leggen nu ook de eiken uit het volkslied het loodje. Het bronsgroen van de bladeren kleurde de afgelopen jaren steeds vaker bruin. Met name in Nationaal Park De Maasduinen heeft de raadselachtige sterfte van eiken inmiddels zo’n omvang bereikt dat beheerder het Limburgs Landschap de noodklok heeft geluid bij de provincie.

Limburgs Landschap maakt zich vooral zorgen omdat de conditie van veel nog levende eiken achteruit is gegaan. Als er niets gebeurt, zo vrezen ecologen bij het Limburgs Landschap, sterven ook die bomen over een tijdje. Juist omdat het om een jarenlang sluipend proces gaat en de dode bomen kriskras verspreid in het bos staan, valt de aftakeling van de natuur bij het grote publiek niet onmiddellijk op. Het probleem speelt op meer plaatsen, ook buiten Limburg, vooral op voedselarme, droge zandgronden. Volgens het Kennisnetwerk OBN, gelinkt aan de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren, gaat het bij de eikensterfte om een serieus probleem. Onderzoekers van Onderzoekscentrum B-Ware van

Wegkwijnende bomen op Landgoed De Hamert. foto **Mara van den Oetelaar**

de Radbouduniversiteit in Nijmegen geven aan dat op sommige plaatsen in Nationaal Park De Maasduinen in Noord-Limburg de afgelopen jaren bijna de helft van de eiken is doodgegaan. Door intensief onderzoek van B-

Ware in De Maasduinen weten we inmiddels iets meer over de oorzaak en gevolgen. Simpel gezegd spelen de nog altijd hoge concentraties stikstof een belangrijke rol. Stikstof afkomstig van verkeer, industrie en in de Peelregio ook intensie-

ve veehouderij, zo stellen ze bij Limburgs Landschap vast. Volgens het Nijmeegse onderzoek leiden hoge stikstofconcentraties tot bodemverzuring en uitspoelen van voor de boom belangrijke voedingsstoffen als calcium, magnesium en kalium. Uiteindelijk leidt dat tot minder vitale eiken die vatbaarder zijn voor schimmels en parasieten. Aangetaste eiken bevatten ook minder voeding voor rupsen en insecten die zich te goed doen aan de bladeren. Uiteindelijk leidt dat ook tot problemen bij tal van vogels die de insecten op de menukaart hebben staan. Het onderzoek laat ook zien dat het samenspel tussen toestand van de bodem, droogte, verzuring en de gevolgen voor de hele natuur uiterst complex is. Toevoegen van kalk en steenmeel moet soelaas bieden voor de geplaagde eiken en het hele bos. Het herstel is een proces van jaren. Tegelijkertijd pleiten deze deskundigen voor verder terugdringen van de stikstofuitstoot.